

(המשך מעמוד 15)

זכרונותיו (בסכום המתקרב לשני מיליון ל"י). איש מאלה שהיפשו את טוהר ה"מידות אצל רבין, לא העלה בדעתו כלל לפקפק ולערער על העיסקה שעשה משה דיין בעודו שר-הביטחון. איש לא העז לשאול אם משה דיין כשר-ביטחון לא קיבל עבור הזכות לפירסום זכרונותיו יותר כסף פים מאשר היה מקבל כמשה דיין, שר-הביטחון לשעבר.

הכל תלוי

בטיב העיתוי

א לא שאין זו ההקבלה היחידה בין הבדיחה על אותו חלמאי לבין פרשת רבין כפי שהתפוצצה השבוע.

הפרשה שעמדה השבוע במוקד ההתענינות פורסמה לראשונה דווקא מעל עמודי עתון זה. היה זה העולם הזה שפירסם לפני כשנתיים (העולם הזה 1829), בספטמבר 1972, את הגילוי כי היועץ-המישפטי לממשלת ישראל יבקש לקבוע האם מותר לשרירי ישראל בוואשינגטון לעשות חאל-טורות — הופעות פרטיות תמורת תשלום מחוץ לעשות עבודתו.

העולם הזה היה גם העיתון הראשון והיחיד שפירסם את הרקע לאותה פרשה. גילה אז העולם הזה: שמו של שרירי ישראל בוואשינגטון, יצחק רבין, מופיע ברשימת הלוקחות של חברת האמרגנות הארי וולקר, המייצגת כ-200 מטובי הרמציים והנאומים בארצות-הברית ומציעה את שירותיהם בהרצאות ונאומים לכל דיכ-

את הגילוי המרעיש, לא התייחס אליו איש. אף עתון ישראלי לא ציטט את גילויי העולם הזה ולא התייחס אליהם. אף איש ציבור לא מצא לנכון אז להפנות לרבין את השאלה בפומבי ולבקש ממנו תגובה. אף חבר-כנסת לא הגיש או שאילתה לשר כלשהו ובקש ממנו להגיב על הפרשה. רק אחרי שרבין נטש את משרד השגריר, חזר לארץ והשתלב בחיים הפוליטיים של מפלגת העבודה, נזכרו מספר אנשים באותה פרשה ומצאו בה חומר לגנח את יצחק רבין. אז רק הוגשו שאילתות לשר החוץ. רק כאשר נבחר רבין כמועמד מ"לגת העבודה להרכבת הממשלה, נזכרה גם העתונות הישראלית באותה פרשה שפורסמה בעולם הזה לפני שנתיים, והחלה לתמוה אם אין בכך כדי לפסול אותו לראשות הממשלה.

פרט מאלף: כל העתונים הזכירו כי הרפרשה פורסמה לראשונה לפני כשנתיים. אף אחד מהם לא טרח לציין מי פירסם אותה אז.

לא צריך

אוייבים!

מ סתבר כי לאהרונה נוצרו במדינה נורמות מוסריות חדשות והגדרות מעודכנות ומושג שחיתות.

חשוב מי עושה את המעשה ומתי הוא עושה אותו.

זוהי צורה בלתי נסבלת של הקפדה על טוהר המידות של איש-ציבור.

לעצם הענין, אין ספק שרבין שגה

פרק 1 בסידרה

על רקע להתנפצות האגדה של „אחות

הלוחמים" בקצונה הבכירה בצה"ל

ב דצמבר 1969 פרש במפתיע מ"ר תפקידו ראש אגף-המטה הכללי בצה"ל, האלוף עזר וייצמן. עזר, מפקדו לשעבר של חיל-האוויר וחתן הדמויות ה"סגנוניות ביותר בצה"ל, חולל בפרישתו סערה בחיים הפוליטיים בישראל, שכן הוא נטש את צה"ל כדי להצטרף למחרת היום לתנועת החרות ולכהן מטעמה כשר ב"ממשלת הליכוד הלאומי.

ידידיו של וייצמן מבין לובשי המדיים, הבינו את טעמי פרישתו. למרות שהיה מספר 2 בצה"ל אחרי הרמטכ"ל דאז, רבי-אלוף חיים בר-לב, היה ברור לכל שסיי כווינו של וייצמן להתמנות כרמטכ"ל הם קלושים ביותר. אבל חבריו האורחיים של עזר לא יכלו לרדת לפשר צעדו, שנראה בעיניהם נמהר ופזיז.

„איך אתה יכול לנטוש את צה"ל כדי להיכנס לליכודך של הפוליטיקה?" שאל אותו אחד מידידיו.

„תשמע," השיב לו וייצמן בניגונו הרצברי ובדיבורו הישיר האופייני, „אתה

מחלוקות והדחות

ד היה לקרוא את מה שהתפרסם ברענונות בשבועות האחרונים כדי לייצור תמונה נוראית על היחסים השוררים בקרב מי שהיו מפקדיו הבכירים של צה"ל. עזר וייצמן היתגלה כאוייב בנפש של יצחק רבין, שבמשך שנים שימש לידו כראש אג"ם.

ממלא-מקום הרמטכ"ל, האלוף יצחק („חקה") חופי, שהתפטר משירותו הצבאי אחרי שהאלוף מוטה גור מונה כרמטכ"ל, טען בפומבי כי התפטר משום שאין לו שפה משותפת עם מוטה. באותה הזדמנות חלק גם „שבחים" לאלוף שרון, שבשעתו היה הוא, חופי, סגנו. הוא צייר אותו כתכנן וכמי שאינו מסוגל ליחסי אנוש תקינים.

ואלה היו רק הדברים שהתפרסמו ברפומבי אחרי שעברו את ביקורת הצנזורה. מאחורי-הקלעים, בשיחות אישיות עם מפקדים בכירים שפרשו מצה"ל, אפשר היה לשמוע דברי ביקורת חריפים יותר שהשמיעו אלופים לשעבר זה על זה. למוי שהורגל לראות בצה"ל גוף המונגני ולקבל את הפיקוד העליון שלו כגוף בעל קולקטיביות רעיונית ומשמעת צופית, זהו ודאי מצב מוזעזע. אולם אם סבור מישהו כי זהו מצב שנוצר בעקבות המזיחמה האחרונה ובגלל תוצאותיה — אין טעות חמורה מזו.

יריבויות אישיות, מחלוקות מקצועיות, שנאות ואהבות, יחסי הערכה וביטול הדדיים, היו קיימים בקרב הקצונה הבכירה של צה"ל מאז ומתמיד, במידה פחותה או גדולה יותר של חריפות, קליקות, אינטריגות, הדחות והעדפות, היו תמיד חלק בלתי נפרד מהווי החיים של הפיקוד העליון בצה"ל. כמו בכל חברה אנושית סגורה אחת, היה זה בלתי נורמאלי אם פני הדברים היו נראים אחרת.

ההבדל הוא רק בכך שכיום שוב אין הצנזורה הצבאית רואה אסון בכך אם מתפרסמים בפומבי דברי ביקורת הדדיים בין מפקדי צה"ל לשעבר. המפקדים עצמם מעזיזים כיום להתבטא בפומבי בצורה הרבה יותר חופשית.

איך אמר עזר וייצמן: „זה אותו הדרך — אבל בלי צנזורה!"

ואין כל אסון לראות את הדברים כמו שהם, אלא שיש להבין את רקעם ולרדת לשרשיהם.

שיתוף פעולה

בין הגייסים

ד איבה והיריבות בין עזר וייצמן ליצחק רבין, לא החלו — כפי שניתן לחשוב על פי הגילויים האחרונים — ב-23 במאי 1967. כאשר האלוף עזר וייצמן גילה כי מפקדו, הרמטכ"ל רבי-אלוף יצחק רבין, כרע זמנית, מבחינה פניית ונפשית תחת עומס ההחלטה על פתיחה במלחמה. ראשיתה הרבה זמן קודם לכן. מסלולי הקידום הצבאיים של וייצמן ורבין כמעט ולא הצטלבו עד שהגיעו שניהם לעמדות פיקוד בכירות. עזר היה איש חיל-האוויר, רבין, יוצא הפלמ"ח, עשה את מסלולו ה"קידום שלו כאיש חיל-רגלים. אבל כאשר נוצרו המגעים ביניהם, כששניהם כבר מפקדים בכירים, נוצרו מייד גם חיכוכים.

ידידיו של וייצמן מבין לובשי המדיים, הבינו את טעמי פרישתו. למרות שהיה מספר 2 בצה"ל אחרי הרמטכ"ל דאז, רבי-אלוף חיים בר-לב, היה ברור לכל שסיי כווינו של וייצמן להתמנות כרמטכ"ל הם קלושים ביותר. אבל חבריו האורחיים של עזר לא יכלו לרדת לפשר צעדו, שנראה בעיניהם נמהר ופזיז.

„איך אתה יכול לנטוש את צה"ל כדי להיכנס לליכודך של הפוליטיקה?" שאל אותו אחד מידידיו.

„תשמע," השיב לו וייצמן בניגונו הרצברי ובדיבורו הישיר האופייני, „אתה

לפחות בצורת טיפולו באותה פרשה. ניתן להבין מדוע לא ביקש רבין אישור מ"מישרד-החוץ לביצוע עבודות נוספות ב"שעות הפנאי שלו, ובכך עבר לכאורה על אחת מתקנות התקשיר. היחסים בין רבין לבין שר-החוץ הממונה עליו, היו ידועים לכל. אין להניח שרבין היה מקבל אישור לבקשתו. קרוב לוודאי גם שעצם הבקשה היה נותן בידי יריביו חומר לנגח אותו.

אבל מרגע בה נחשפה הפרשה ואייאפשר היה לשמור אותה בסוד, נקט רבין בצורת תגובה שהכשילה אותו. תחילה הוא הכחיש מכל וכל את קשריו עם חברת הארי וולקר, למרות שאלה היו רשומים שחזר על גבי לבן בקטלוג של החברה המופץ ברבים.

אחר-כך הוא העדיף במשך תקופה ארוכה להתעלם לגמרי מאותה פרשה, דבר שגרם רק למסע של לחישות ורכילות. כאשר גרם לפה הפרשה שנית מהמגירה, לפני שבו עיים, היתה תגובת רבין בלתי משכנעת. במקום לפרש בפני הציבור את כל העובדות, להבהיר את כל טענות הבחנה ולהסביר גם מישיגים שנעשו — אם אומנם נעשו, הניח רבין ליועציו הסובבים אותו לטפל בפרשה. אלה שילמו בה בשלומי אליות רבה. משום מה האמינו כי יוכלו לאתר את האש, ולשכך את הסערה בעודה באיבה. אין ספק שיועציו של רבין הכשילו אותו בפרשה זו. „עם יועצים כאלה," אמר השבוע אחד מידידיו, „לא צריך אוייבים."

לחשוב שיש הבדל בין צה"ל והפוליטיקה? זה אותו הדרך, רק בצה"ל זה דרך עם צנזורה!"

אם מישו היה מפרסם דברים מעין אלה בפומבי עד למילחמת יום-הכיפורים, הוא היה ודאי מוקע בפומבי כ"עוכר ישראל" וכ"משמיץ צה"ל."

מאז המזיחמה נדהמו אזרחי ישראל לגלות כי הגנרלים של צה"ל אינם חברי מקהלה המזומרת יחד בהרמוניה וגם לא סניף של אגודת כלי-השראליים. רבים התקשו להתרגל למציאות חדשה בה החלו לפתע אנשי הקצונה ה"בכירה של צה"ל למתוח ביקורת זה על זה, לחשוף איש את חולשות רעהו ומגנרעותיו ולהתווכח בפומבי לרקטוריות צבאיות ושיטות לחימה.

היה זה האלוף אריאל („אריק") שרון, שפרץ את הסכר לראשונה, בימים הראשונים שאחרי מלחמת יום-הכיפורים, כי אשר בראיונות שהעניק לתעוואי-חוץ ו"פורסמו מבלי שעברו את ביקורת הצנזורה, מתח ביקורת גלויה, נוקבת וחריפה ביותר על הפיקוד העליון של צה"ל. בשל הצורה בה נוהלה המלחמה.

אבל אריק לא נשאר בודד. הוא היה רק הראשון. בעקבותיו הלכו אלופי (מיל), אחרים, שאחרי שלא היו עוד במדים יכלו לחשוף בפומבי את אשר עם ליבם. והי

תמונה רישמית ש" הופצה על-ידי צה"ל וייצמן, ראש אג"ם (מימין) והאלוף חיים בר-לב (משמאל). כבר אז שררו יחסים מתוחים בין עזר וייצמן ליצחק רבין, הרמטכ"ל, רבי-אלוף

וייצמן מחכה לרבין

אחרי מלחמת ששת-הימים המראה את

פני תמורת תשלום. טען אז העולם הזה: „מבחינה פורמאלית רשאי כל עובד-מדינה לעסוק בשעות הרפנאי שלו בעבודה נוספת תמורת תשלום. במידה שהוא מקבל אישור לכך מאת הרמטכ"ל, אין להניח שהעיסוק העליון הוא הפועל כ"עבודה נוספת בשעות הפנאי". הנה מסתבר כי רבין לא ביקש ולא קיבל כל אישור לעבודה כזאת."

זה היה הפגם שנחשף באותו גילוי: שיצחק רבין לא ביקש אישור מהמשרד שהעסיק אותו, מישרד-החוץ, כדי להרצות תמורת תשלום, כפי שמחייב התקשיר, תקנון השירות של עובדי המדינה. לפני שפורסמה אותה כתבה, פנה העולם הזה לרבין וביקש את תגובתו להאשמות שהועלו נגדו. אמר אז יצחק רבין לכתב העולם הזה: „אינני מופיע מטעם חברת הארי וולקר ואינני קשור עמם בכל התחייבות הלוטע עבורם. הארי וולקר הוא יהודי יקר וטוב שסייע לי הרבה בקשירת קשרים עם כל מיני אישים, ביניהם סינאי טורים וחברי קונגרס הקשורים עם החברה שלו. אין לי מגע מסחרי עם החברה שלו." על השאלה מדוע, אם כן, מופיע שמו בקטלוג של החברה כמי שניתן להשיגו באמצעותה להרצאות ונאומים, טרב יצחק רבין להגיב. והנה, כאשר פירסם העולם הזה בשעתו